

Rok ušľachtilosti

Ladislav Kováč

V septembri minulého roku zišlo sa nás v Bratislave pár desiatok ľudí z príležitosti založenia klubu Spoločnosti slovensko-maďarského priateľstva. Po výtvarnom a hudobnom programe sa diskutovalo o tom, ako Bratislave prinavrátiť funkciu mesta, v ktorom sa stretávajú kultúry a ktoré ich vedelo integrovať do kultúry spoločnej. Nezabudnuteľnou ostala atmosféra stretnutia. Vďaka paniam, ktoré uviedli umelecký program zasvätenými príhovormi, klaviristke s jej výberom repertoáru a výkonom a ďalším ľuďom, ktorí o poslaní klubu uvažovali – kmeňovým "Prešpurákom". Vkusné oblečenie, gracióznosť správania, ušľachtilosť slovného prejavu, dôstojnosť v rozhovoroch, samozrejmnosť s akou komunikovali v troch jazykoch, to všetko ma naplnilo úctou a radosťou z toho, že takíto ľudia v našom spoločenstve existujú. Koľko asi bolo treba generácií rodinnej výchovy k slušnosti, zdvorilosti, láske k umeniu, aby sa v týchto ľuďoch zafixovala samozrejmnosť kultúrnosti? Len, žiaľ, primálo ich bolo, týchto trojjazyčných prešpuráckych rodín. Počiatkom storočia mala Budapešť milión obyvateľov, Praha len o trochu menej – v týchto veľkomestách sa zrodili a rozvíjali národné kultúry, maďarská a česká, z nich sa šírila vzdelanosť do iných miest a na vidiek, v nich sa ale tiež formovala mestská občianska etiketa, pravidlá slušného správania a inteligentnej konverzácie. V tých časoch dve hlavné kultúrne centrá slovenského etnika, Martin a Mikuláš, boli iba väčšími dedinami – mali sotva po päť tisíc obyvateľov. Za posledné desaťročia vznikla na Slovensku aká-taká mestská hmotná kultúra, ale dedinský, rurálny spôsob života, i hrubé mravy, aké nám po stáročia vnucovala dedinská a malomestská bieda, nám poväčšine ostali. Rurálna politika – tak nazval Ján Bakoš primitívnosť a nekultúrnosť aká prevláda na slovenskej politickej scéne. Vo väčšine s ňou súznie rurálna publicistika. Odrážajú však iba to, čo je prítomné v našom každodennom správaní: nedostatok dobrých spôsobov. Hádám to zatiaľ nemôže ani ináč byť. Zrieme, dobiehame iných. Preto je dôležité mať vzory kultivovanosti a ušľachtilosti. Uplynulý rok bol zamýšľaný ako rok tolerancie. Predstavujem si: V nastávajúcom roku politici a publicisti vo verejnom živote, my ostatní vo svojich prostrediach, nepripustíme vulgárnosť v správaní a vyjadrovaní. Pri každej príležitosti budeme prejavovať a vyžadovať cnosť zdvorilosti a vybraného správania. Rok 1996 vyhlásme za rok noblesy, ušľachtilosti.